

Oponentní posudek diplomové práce Jany Zimčikové „Kostka“

Mgr.A. Lenka Klodová, Ph.D.

Je téměř nemožné napsat oponentský posudek na dílo, které jednak, jako už díla performerů z principu, bude existovat až v konkrétním čase a na konkrétním místě a které zároveň je založeno na naprosté esenciální jednoduchosti, na bytí. Mohu tedy spíše popsat své reakce při setkávání se s Janiným projektem a své představy o něm v kontextu mé znalosti díla a tvůrčího přístupu studentky.

Základním Janiným materiálem pro tvorbu je její krásné mladé tělo, které připomíná perfektní tělo profesionální modelky. Způsob, jakým se svým tělem pracuje, je pro mě zvláštním způsobem provokativní. Je to způsob velice estetizovaný až konvenční, ale vzhledem k tomu, že Jana je již velmi pokročilá studentka umění, mám tendenci považovat konvenčnost jejích obrazů za provokaci nadruhou. Zatímco tendence ve výtvarném umění, kdy ženské umělkyně samy začaly tematizovat ženské tělo, se nesly v duchu narušování představ o čistém hygienickém ladném, na pohled líbezném ženském těle tím, že odhalovaly jeho vnitřek a to nejen jako krvácející, rodící organismus, ale také vnitřek, který se sám rozhoduje, sám svéhlavě koná, nezávisle na jakýchkoliv představách a módách, Jana Zimčiková ve svých performancích naopak ukazuje ženské tělo vždy upravené, nalíčené, s neutrálním výrazem, vždy se perfektně ovládající, se stoickým klidem, i když se zrovna topí v návalech pěny. I když pracuje s bahnem, s barvou, se špínou, výsledek je vždy nadmíru estetický. Umím si představit skutečně krásnou knihu sestavenou z fotografií z Janiným akcí, nebo i lehce erotický kalendář. Jana pracuje, doufám že vědomě, se stereotypním obrazem ženy, tak hladkým, jak jej chceme vidět. K tomuto obrazu po srsti přidává skrze své umění momenty, které by měly být proti srsti, které by měly vytvořit kontrast a napětí a vytrhnout tak obraz z klišé a kýče směrem k umění. Výborně se jí to dařilo v dílech s pěnou, kdy zvolila materiál, který se ke kosmetice a kráse váže, ale učinila z něj téměř život ohrožující živel.

Diplomová práce, tak jak je plánovaná, je z kategorie prací - gest. Diplomová práce ze své podstaty svádí k určitému zúčtování. Proto je mi minimálnost a esenciálnost akce velmi sympatická. Podstatou akce je velmi jednoduchá, symbolická situace. V pravidelném geometrickém tvaru o jednotkovém objemu se nachází živé lidské tělo. Tečka. Vizuální projev události zajistí vodní pára, která se v důsledku rozdílných teplot a rozdílných vlhkostí v kostce a vně kostky bude srážet na skleněných stěnách kostky. Vnímám akci jako střet dvou objektů - abstraktního, chladného, anorganického - skleněné krychle - a teplého, organického, živého - lidského těla, které se paraziticky umísťuje dovnitř prvního objektu. V písemné obhajobě, která je poměrně nevyváženě napsaná, jak se zmíním později, nacházím několik velmi poetickým momentů, které dobarvují bohatost nastalé situace. Především ve větě o nutném sdílení tepla: „Při spalování kyslíku během metabolismu se ve všech buňkách neustále uvolňuje teplo, které je prostřednictvím krevního proudu odnášeno na povrch těla, odkud je sdíleno do okolí.“ Zde vizualizací onoho nutného sdílení bude paradoxně zamlžování skel a mizení těla před pozorovateli.

Samotná písemná obhajoba je směsí autorčiných inspirací a fragmentů technických informací týkajících se srážení vodní páry a lidského dýchání. Z hlediska informačního připomíná špatně zpracované heslo ve Wikipedii a z hlediska uměleckého v ní postrádám nějaké stěžejní zdůvodnění, proč si autorka toto téma k diplomové práci vybrala a začátkem jaké větší kapitoly v její tvorbě to je? Stejně tak jsou mi, v souvislosti s plánovanou akcí, nejasné pojmy jako „hermeticky uzavřený“ a „hraniční stavy vědomí a vnímání“, které doufám objasní náš společný autentický zážitek při realizaci.

Hodnocení bude navrženo po shlédnutí akce.

Ve Sluhách 12.5.2013